Regulamentul cu privire la activitatea de creditare a prestatorilor de servicii de plată nebancari, aprobat prin HCE al BNM nr. 158 din 5 iunie 2019

COMITETUL EXECUTIV
AL BĂNCII NAȚIONALE A MOLDOVEI

HOTĂRÂREA

nr. 158 din 5 iunie 2019

(în vigoare din 21.07.2019)

Publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.203-207 art.1077 din 21.06.2019

ÎNREGISTRAT:
Ministerul Justiției
al Republicii Moldova
nr.1459 din 14 iunie 2019

pentru aprobarea Regulamentului cu privire la activitatea de creditare a prestatorilor de servicii de plată nebancari

În temeiul art. 5 alin. (1) lit. m), art. 11 alin. (1) și art. 27 alin. (1) lit. c) și art. 49[1] alin. (2) din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr. 297-300, art. 544), cu modificările ulterioare, și art. 25 alin. (3) și (4), art. 93 alin. (2) lit. b) și art. 94 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 193-197, art. 661), cu modificările ulterioare, Comitetul executiv al Băncii Naționale a Moldovei

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Regulamentul cu privire la activitatea de creditare a prestatorilor de servicii de plată nebancari (se anexează).

2. Societățile emitente de monedă electronică, cărora li s-a eliberat licența conform prevederilor Legii nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică până la data adoptării Legii nr. 208/2018 pentru modificarea unor acte legislative și care intenționează să presteze serviciile de plată menționate la art. 4 alin. (1) pct. 4) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, vor prezenta la Banca Națională a Moldovei concomitent originalul licenței pentru reperfectare, precum și procedurile interne legate de activitatea de creditare, întocmite conform prevederilor prezentului regulament.

PREȘEDINTELE COMITETULUI
EXECUTIV AL BĂNCII NAȚIONALE **Octavian ARMAȘU**

Nr. 158. Chișinău, 5 iunie 2019.

Aprobat
prin Hotărârea Comitetului executiv
al Băncii Naționale a Moldovei
nr. 158 din 5 iunie 2019

REGULAMENT
cu privire la activitatea de creditare a prestatorilor de servicii de plată nebancari

Secțiunea 1
DISPOZIȚII GENERALE

1. Regulamentul cu privire la activitatea de creditare a prestatorilor de servicii de plată nebancari (în continuare – regulament) se aplică prestatorilor de servicii de plată nebancari, având ca obiect reglementarea activității de acordare a creditelor (împrumuturilor) legate de serviciile de plată (în continuare – credit), menționate la art. 4 alin. (1) pct. 4) și 5) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică (în continuare – lege), în condițiile specificate la art. 25 alin. (3) și (4), art. 78 alin. (2) și art. 88 alin. (1^1) din lege.

2. Prevederile prezentului regulament se aplică în mod corespunzător și filialelor cu sediul în Republica Moldova ale prestatorului de servicii de plată nebancar cu sediul în străinătate, licențiate conform art. 17 și art. 84 din lege. Prestatorul de servicii de plată nebancar nu are dreptul să desfășoare activitate de acordare a creditelor prin intermediul agenților.

3. Prezentul regulament stabilește principiile care urmează a fi aplicate și exigențele care urmează a fi îndeplinite de către prestatorul de servicii de plată nebancar în procesul de desfășurare a activității de creditare legate de executarea operațiunilor de plată în cazul în care fondurile sunt acoperite printr-o linie de credit pentru un utilizator al serviciilor de plată și/sau de emiterea de carduri de credit și reglementează:

1) condițiile de acordare a creditelor;
2) clasificarea creditelor și dobânzilor aferente, determinarea, constituirea și ajustarea provizioanelor specifice de risc de credit;
3) cerințele de raportare;
4) supravegherea activității de creditare a prestatorului de servicii de plată nebancar.

4. În sensul prezentului regulament, termenii utilizați au următoarele semnificații:

beneficiar – utilizator al serviciilor de plată care beneficiază de un credit legat de serviciile de plată;

bonitatea beneficiarului – capacitatea beneficiarului de a restitui, la scadență, creditul conform contractului de credit, inclusiv dobânda și costurile aferente;

costul total al creditului – toate costurile, inclusiv dobânda, comisioanele, taxele și orice alte tipuri de costuri pe care trebuie să le suporte beneficiarul în conformitate cu contractul de credit;

credit expirat – credit al cărui plată în vederea rambursării nu a fost achitată mai mult de 30 de zile de la data scadenței plăților prevăzute de contract. În cazul în care un credit devine expirat și soldul acestuia se consideră expirat;

credit legat de serviciile de plată – credit acordat beneficiarului de către prestatorul de servicii de plată nebancar, exclusiv în legătură cu executarea unei operațiuni de plată în conformitate cu art. 4 alin. (1) pct. 4) și pct. 5) din lege;

credit prelungit – credit al cărui termen de rambursare a plății, stabilit conform contractului, este prelungit în baza unui acord adițional. Pentru calificarea creditului ca ”prelungit” acordul trebuie să fie semnat înainte de calificarea creditului ca ”expirat” conform termenului de plată prevăzut în contractul inițial. Determinarea stării de

expirare a creditului se efectuează în baza contractului inițial și conform noțiunii de "credit expirat";

credit renegociat – creditul nerambursat (credit inițial) la care ulterior, în baza unui acord, au fost modificate clauzele contractuale de efectuare a plăților expirate;

dezvăluirea informației – prezentarea informației legate de activitatea de creditare, de către prestatorul de servicii de plată nebancar, publicului prin intermediul diferitelor mijloace (mass - media, panoul informativ, pagina web a prestatorului de servicii de plată nebancar, etc.);

grafic de rambursare – informația cu privire la sumele și termenele (perioadele) de plată ce revin beneficiarului conform contractului de credit, care se coordonează între prestatorul de servicii de plată nebancar și beneficiar și este parte integrantă a contractului de credit;

rata dobânzii aferente creditului – rată a dobânzii exprimată ca procent fix sau flotant aplicat sumei utilizate din credit;

risc de credit – riscul imposibilității de decontare (stingerea) totală la momentul scadenței obligației aferente creditului oferit și la oricare alt moment în viitor;

plată – dobânda sau suma inițială a creditului și dobânda, sau o parte a creditului și dobânda, sau o parte a creditului achitată în conformitate cu condițiile și modul de rambursare a creditului prevăzut în contract;

portofoliul total de credite – suma tuturor creditelor acordate de către prestatorul de servicii de plată nebancar;

prestator de servicii de plată nebancar – societatea de plată, furnizorul de servicii poștale sau societatea emitentă de monedă electronică, care au dreptul de a presta servicii de plată în conformitate cu art. 4 și 7 din lege;

provizioane specifice de risc de credit – provizioanele care se constituie de către prestatorul de servicii de plată nebancar în scopul acoperirii unor pierderi potențiale legate de neachitarea plăților la credite;

valoarea totală a creditului – sumele totale puse la dispoziția beneficiarului în baza unui contract de credit;

valoarea totală plătibilă de către beneficiar – suma dintre valoarea totală a creditului și costul total al creditului.

În sensul prezentului regulament se utilizează inclusiv termenii şi expresiile din lege.

Secțiunea 2
CONDIȚII PRIVIND DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII DE CREDITARE

5. Prestatorul de servicii de plată nebancar poate acorda credite legate de serviciile de plată menționate la art. 4 alin. (1) pct. 4) și 5) din lege, în condițiile specificate la art. 25 alin. (3) și (4), art. 78 alin. (2) și art. 88 alin. (1^1) din lege, doar dacă deține licență corespunzătoare.

6. Prestatorul de servicii de plată nebancar poate acorda credite legate de serviciile de plată menționate la pct. 5 doar dacă se întrunesc cumulativ următoarele condiții:

1) creditul are un caracter accesoriu și este acordat exclusiv în legătură cu executarea unei operațiuni de plată, cu excepția retragerii numerarului;

2) creditul acordat în legătură cu un serviciu de plată prestat este rambursat într-o perioadă scurtă, care în niciun caz nu depășește 12 luni;

3) acest credit nu este acordat din fondurile primite sau deținute de la utilizatorii serviciilor de plată în scopul executării unei operațiuni de plată sau fondurile primite și deținute în scop de emitere a monedei electronice;

4) capitalul reglementat al prestatorului de servicii de plată nebancar este adecvat în orice moment, în condițiile specificate la art. 13 și 83 din lege.

7. Prestatorul de servicii de plată nebancar desfășoară activitatea de creditare prevăzută la pct. 5 doar în moneda națională, în conformitate cu regulile unei practici prudente și sănătoase, cu respectarea legii și a prevederilor prezentului regulament.

8. Prestatorul de servicii de plată nebancar care intenționează să desfășoare activitatea de creditare prevăzută la pct. 5 prezintă Băncii Naționale a Moldovei o notificare privind intenția de desfășurare a activității de creditare, cu anexarea procedurilor interne aferente desfășurării activității de creditare.

9. Procedurile interne prevăzute la pct. 8 vor include cel puțin:

1) măsurile de identificare a beneficiarului (prelucrarea datelor cu caracter personal);
2) identificarea și gestionarea riscurilor aferente activității de creditare;
3) transparența, criteriile și condițiile acordării creditelor;
4) condițiile de prelungire/renegociere/evenimente în afara controlului a contractului;
5) reguli/cerințe privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului;
6) evaluarea bonității beneficiarului;
7) provizioanele specifice de risc de credit;
8) măsurile de limitare a riscului de credit.

10. Banca Națională a Moldovei examinează dacă procedurile interne, prezentate conform pct. 8, au fost elaborate în conformitate cu regulile unei practici prudente și sănătoase, cu respectarea prevederilor prezentului regulament și ale altor acte normative, în termenele prevăzute de Codul administrativ nr. 116/2018.

11. Orice modificare ulterioară a procedurilor interne va fi aprobată de către prestatorul de servicii de plată nebancar doar după examinarea prealabilă de către Banca Națională a Moldovei, conform pct. 10, a corespunderii documentelor prezentate cu prevederile regulamentului și ale altor acte normative relevante.

12. Prestatorul de servicii de plată nebancar, deținător al licenței corespunzătoare, își începe activitatea de creditare prevăzută la pct. 5 doar după primirea confirmării din partea Băncii Naționale a Moldovei cu privire la corespunderea documentelor prezentate cu prevederile regulamentului şi ale altor acte normative relevante.

13. Prestatorul de servicii de plată nebancar poate acorda credite menționate la pct. 5 doar pe baza unei evaluări a bonității beneficiarului.

14. Prestatorul de servicii de plată nebancar evaluează bonitatea beneficiarului pe baza unui volum suficient de informații obținute inclusiv de la beneficiar și pe baza consultării bazelor de date relevante, inclusiv a birourilor istoriilor de credit. Prestatorul de servicii de plată nebancar furnizează toate informațiile de care dispune referitoare la beneficiari, birourilor istoriilor de credit, cu respectarea prevederilor Legii nr. 122/2008 privind birourile istoriilor de credit și ale altor acte normative.

15. În cazul în care părțile convin să majoreze valoarea totală a creditului după încheierea contractului de credit, prestatorul de servicii de plată nebancar actualizează informațiile financiare aflate la dispoziția sa privind beneficiarul și evaluează repetat bonitatea acestuia.

16. Prestatorul de servicii de plată nebancar informează solicitantul despre decizia privind cererea de credit în termen de cel mult 7 zile calendaristice din data depunerii cererii de creditare, în forma agreată de către părți.

17. Rambursarea creditelor legate de serviciile de plată se face conform condițiilor stabilite în contractul de credit dintre părți. Prestatorul de servicii de plată nebancar

poate acorda solicitantului un nou credit, doar după stingerea integrală de către acesta a tuturor datoriilor față de prestatorul de servicii de plată nebancar.

18. Prestatorul de servicii de plată nebancar va stabili în Procedurile sale interne limite aferente activității de creditare pentru un singur beneficiar, precum și pentru portofoliul total de credite, inclusiv în valori relative, raportate la capitalul propriu. Limita maximă pentru portofoliul total de credite nu trebuie să depășească 20% din capitalul propriu al prestatorului de servicii de plată nebancar. Limitele respective nu pot fi încălcate pe parcursul desfășurării activității de creditare.

Secțiunea 3
DEZVĂLUIREA INFORMAȚIEI ȘI CERINȚELE PRIVIND CONTRACTELE DE CREDIT

19. Prestatorul de servicii de plată nebancar dezvăluie și actualizează, pe măsura apariției modificărilor, informația legată de activitatea de creditare care va include, dar nu se va limita la:

1) caracteristicile generale pentru fiecare tip de credit acordat;

2) condițiile de acordare a creditelor:

a) valoarea totală a creditului (minimă/maximă);

b) rata dobânzii aferentă creditului, fixă/flotantă, precum și metoda de calculare a ratei dobânzii aferente creditului prin intermediul a cel puțin două exemple reprezentative;

c) termenul contractului de credit (minim/maxim);

d) alte plăți decât rata dobânzii aferente creditului, care sunt incluse în costul total al creditului;

e) modul și frecvența plăților;

f) documentele necesare pentru obținerea creditului;

g) efectele rambursării anticipate a creditului;

h) penalitățile aferente contractului de credit;

i) condițiile în care rata dobânzii poate fi modificată;

j) dobânda anuală efectivă (DAE), care se indică în mod evidențiat (cu caractere aldine), într-un format şi limbaj accesibil publicului. Dezvăluirea informației privind DAE pe pagina web a prestatorului de servicii de plată nebancar va fi accesibilă direct de pe pagina de start, la o distanță de maxim 3 click-uri.

20. Prestatorul de servicii de plată nebancar va specifica în contractul de credit în mod clar și concis, dar nu se va limita la:

1) numele/denumirile, IDNP/IDNO și adresele domiciliului/sediului părților contractante;

2) termenul contractului de credit;

3) valoarea totală a creditului;

4) rata dobânzii aferente creditului, condițiile în care variază rata dobânzii aferente creditului și, în cazul în care în funcție de diferite circumstanțe se vor aplica rate diferite ale dobânzii, se specifică tot spectrul de informație aferent acestor situații, cum ar fi termene, condiții, proceduri, etc.;

5) suma, numărul și frecvența plăților care urmează a fi efectuate de către beneficiar și, dacă este cazul, ordinea în care vor fi efectuate plățile;

6) rata dobânzii în cazul plăților expirate, aplicabilă soldului restant al creditului, măsurile pentru ajustarea acesteia și, dacă este cazul, orice penalități datorate în caz de neplată;

7) dobânda anuală efectivă (DAE) şi costurile totale ale creditului pentru beneficiar, indicate în mod evidențiat (cu caractere aldine) şi calculate la momentul încheierii contractului de credit;

8) avertizarea privind consecințele neefectuării plăților în termenele stabilite în contract;

9) dreptul de revocare, termenul în care acel drept poate fi exercitat și alte condiții pentru exercitarea acestuia, inclusiv informații privind obligarea beneficiarului de a plăti creditul sau partea de credit trasă din valoarea totală a creditului și dobânda, precum și cuantumul dobânzii plătibile.

21. Prestatorul de servicii de plată nebancar este obligat să furnizeze gratuit, la solicitarea beneficiarului, informații referitor la creditul acordat pe suport de hârtie sau pe alt suport durabil (în continuare - extras), care vor include:

1) perioada exactă la care se referă extrasul;
2) sumele și datele tragerilor;
3) soldul din extrasul anterior și data acestuia;
4) soldul actual;
5) datele și sumele plăților efectuate de beneficiar;
6) rata dobânzii aplicată;
7) orice costuri care au fost aplicate.

22. Suplimentar la informațiile prevăzute la pct. 21, prestatorul de servicii de plată nebancar este obligat să informeze beneficiarul, în forma aleasă de beneficiar și agreată de prestatorul de servicii de plată nebancar, despre modificarea ratei dobânzii aferente creditului, precum și orice altă modificare operată de către prestatorul de servicii de plată nebancar la contractul de credit, până la intrarea în vigoare a modificărilor în cauză.

Secțiunea 4
CLASIFICAREA CREDITELOR ȘI DOBÂNZILOR AFERENTE, DETERMINAREA PROVIZIOANELOR SPECIFICE DE RISC DE CREDIT, CERINȚE DE RAPORTARE

23. Orice credit acordat și dobânda aferentă vor fi incluse în una din următoarele categorii de clasificare:

1) standard – credit la care sunt respectate toate condițiile contractuale, care nu are plăți expirate și care nu a fost prelungite și/sau renegociate;

2) supravegheat – credit la care plățile sunt expirate de la 31 până la 60 de zile inclusiv;

3) substandard – credit la care plățile sunt expirate de la 61 până la 90 de zile inclusiv;

4) dubios – credit la care plățile sunt expirate de la 91 până la 120 de zile inclusiv;

5) compromis – credit la care plățile sunt expirate mai mult de 121 zile.

24. Prelungirea și renegocierea unui credit nu poate să determine clasificarea acestuia într-o categorie mai bună decât cea la care a fost atribuită la data prelungirii sau renegocierii.

25. Creditul prelungit sau renegociat nu poate depăși termenul de 12 luni.

26. Creditul care a fost prelungit sau renegociat se clasifică:

1) În cazul prelungirii:

a) la categoria „supravegheat” – pentru creditele care la data prelungirii sunt clasificate în categoria „standard” sau „supravegheat”, și

b) la categoria creditului constatată la data prelungirii – pentru creditele care la aceeași dată sunt clasificate în categoria „substandard” sau „dubios”, dacă plățile la data prelungirii au fost achitate prestatorului de servicii de plată nebancar sau urmează a fi achitate în primele 2 luni după data prelungirii. În acest caz, creditul rămâne clasificat în una din aceste categorii pentru o perioadă de 2 luni după prelungire, dacă dobânda și suma de bază a creditului au fost achitate regulat (cel puțin lunar). La expirarea termenului de 2 luni după prelungire, aceste credite se vor clasifica într-o categorie mai

favorabilă cu un nivel, dar nu mai sus de categoria „supravegheat”. În caz contrar, se face o clasificare mai dură.

2) În cazul renegocierii:

a) la categoria „substandard” – pentru creditele care la data renegocierii sunt clasificate în categoria „supravegheat”, și

b) la categoria creditului constatată la data renegocierii – pentru creditele care la aceeași dată sunt clasificate în categoria „substandard” sau „dubios”, dacă plățile la data renegocierii au fost achitate prestatorului de servicii de plată nebancar sau urmează a fi achitate în primele 2 luni după data renegocierii. În acest caz, creditul rămâne clasificat în una din aceste categorii pentru o perioadă de 2 luni după renegociere, dacă dobânda și suma de bază a creditului au fost achitate regulat (cel puțin lunar). La expirarea termenului de 2 luni după renegociere, aceste credite se vor clasifica într-o categorie mai favorabilă cu un nivel, dar nu mai sus de categoria „supravegheat”. În caz contrar, se face o clasificare mai dură.

27. Prestatorul de servicii de plată nebancar, în cadrul desfășurării activității de creditare prevăzute la pct. 5, constituie, ajustează și utilizează provizioane specifice de risc de credit în conformitate cu prevederile specificate de prezentul regulament și procedurile interne.

28. Constituirea de provizioane specifice de risc de credit se referă la crearea acestora și se realizează prin aplicarea coeficienților de provizionare asupra creditelor și dobânzilor aferente, după cum urmează:

1) standard - 2%;
2) supravegheat - 5%;
3) substandard - 30%;
4) dubios - 60%;
5) compromis - 100%.

29. Creditele noi se clasifică la momentul constatării acestora ca activ (apariției creditului) în bilanțul prestatorului de servicii de plată nebancar.

30. Constituirea de provizioane specifice de risc de credit se efectuează în volum integral din contul cheltuielilor şi se reflectă în bilanțul contabil şi în Raportul „Situația de profit şi pierdere” al prestatorului de servicii de plată nebancar.

31. Ajustarea provizioanelor specifice de risc de credit se referă la modificarea nivelului existent al acestora, în vederea restabilirii egalității dintre nivelul calculat și cel format, și se realizează lunar, în ultima zi lucrătoare a lunii.

32. Ajustarea mărimii provizioanelor se efectuează în volum integral din contul cheltuielilor sau veniturilor şi se reflectă în bilanțul contabil şi în Raportul „Situația de profit şi pierdere” al prestatorului de servicii de plată nebancar.

33. Provizioanele specifice de risc de credit se utilizează pentru acoperirea creditelor și dobânzilor clasificate „compromise”. Scoaterea lor din bilanț (casarea) și înregistrarea în contul extrabilanțier se efectuează la decizia prestatorului de servicii de plată nebancar, fapt care nu anulează datoria beneficiarului și nu denotă că prestatorul de servicii de plată nebancar nu poate să-și exercite și în continuare dreptul de a recupera datoria pentru a satisface pretențiile aferente datoriei respective.

34. Prestatorul de servicii de plată nebancar care desfășoară activitatea de creditare prevăzută la pct. 5 raportează trimestrial Băncii Naționale a Moldovei, în termen de 15 zile lucrătoare de la încheierea trimestrului de gestiune, în format electronic, raportul privind clasificarea creditelor și dobânzilor aferente și provizioanele specifice de risc de credit aferente acestora conform anexei.

Secțiunea 5
SUPRAVEGHEREA ACTIVITĂȚII DE CREDITARE A PRESTATORULUI DE SERVICII DE PLATĂ NEBANCAR

35. În vederea determinării nivelului de conformare la prevederile prezentului regulament și ale altor acte normative, Banca Națională a Moldovei efectuează controlul din oficiu și pe teren a activității de creditare a prestatorului de servicii de plată nebancar.

36. În scopul supravegherii activității de creditare a prestatorului de servicii de plată nebancar, Banca Națională a Moldovei este în drept să solicite, iar prestatorul de servicii de plată nebancar este obligat să prezinte orice informație aferentă activității de creditare a acestuia.

Anexa

la Regulamentul cu privire la activitatea de
creditare a prestatorilor de servicii de plată nebancari

codul prestatorului

ORD0520
Codul formularului

ORD 5.20 Clasificarea creditelor legate de serviciile de plată și necesarul de provizioane specifice de risc de credit aferent acestora

la situația din_____ 20__

Categoria de clasificare	**Numărul creditelor acordate**	**Suma totală**		**Coeficient de provizionare (%)**	**Suma calculată a provizioanelor**	
		credite (MDL)	**dobânzi și alte venituri (MDL)**		**credite (MDL) (col.2x4)**	**dobânzi și alte venituri (MDL) (col. 3x4)**
A	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**
Standard				2		
Supravegheat				5		
Substandard				30		
Dubios				60		
Compromis				100		
Total				**x**		

Executorul şi numărul de telefon _____

Modul de întocmire a Raportului privind clasificarea creditelor legate de serviciile de plată și necesarul de provizioane specifice de risc de credit aferent acestora

1. În acest raport se reflectă informația cu privire la numărul și suma creditelor legate de serviciile de plată, dobânzile și alte venituri, precum și necesarul de provizioane specifice de risc de credit aferent acestora la situația ultimei zile a trimestrului.

2. În coloana 1 se reflectă numărul creditelor acordate, care nu au fost rambursate la situația ultimei zile a trimestrului.

3. În coloanele 2 și 3 se indică suma brută a creditelor și, respectiv, a dobânzilor și altor venituri, aflată în sold la data de raportare, în funcție de categoria de clasificare.

4. În coloanele 5 și 6 se reflectă suma calculată a provizioanelor pentru fiecare categorie de credit și, respectiv, dobânzi și alte venituri, și se obține prin înmulțirea sumei indicate în coloana 2 și, respectiv, coloana 3, cu coeficientul de provizionare indicat în col.4.

5. În coloanele 2, 3, 5 și 6 sumele se indică în numere întregi, în moneda națională.